

Krassen van een Gooise kijker

Jaren geleden is een schrijflijster (Turdus scripsi) op de zandbult die wij het Gooi noemen actief geweest. Dit familielid van mij heeft indertijd helaas het steeds vruchtbaarder wordende biotoop verlaten. Ik heb zijn plaats ingenomen. Penlijster (Turdus penna) is mijn naam.

Van oudsher heeft de mens kans gezien gebruik te maken van organismen uit de vrije natuur voor geldelijk gewin. De handel in vogels, dood of levend, hun eieren, jongen of veren zijn daarvan een sprekend voorbeeld. De Romeinen wisten daar reeds alles van. Deze smulpapen lieten uiteenlopende soorten vogels voor zich vangen. In middeleeuwse gebouwen waren speciale gaten aangebracht waaruit de jonge modervette spreeuwen (dotters) konden worden geoogst en verkocht. Vinkenbanen floreerden en de handel in met strikken gevangen lijsters en met slagnetten bemachtigde spreeuwen tierde welig. Ganzenflappers vingen in de winter ganzen, die vervolgens hun weg naar de consument vonden. Het oude beroep van broodjager laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Gesleep met vogels voor dierentuinen, illegaal vangen voor kooivogelhouders en vangsten voor watervogelcollecteurs, het hield niet op. Nog tot in het eind van de vorige eeuw zijn (illegaal) manden met levende smienten naar markten in Parijs vervoerd. Het zoeken naar eieren van weidevogels was lucratief; op de markten werden manden vol met eieren aangevoerd. Tot voor kort werden in exquise restaurants nog kievitseieren geserveerd! Onze zuiderburen konden en kunnen er ook wat van. De Fransen met hun lijsterpaté en de Italianen met gefrituurde roodborstjes en andere kleine zangers. Het is maar een greep uit de handel en wandel van voorgaande generaties.

Met de invoering van de Vogelwet 1936 is er een kentering ingezet voor de in Europa in het wild levende vogels. Het was een enorme vooruitgang, al is de klok na de laatste herziening van die wet weer deels teruggedraaid. Was er vroeger een beperkt aantal soorten kooivogels toegestaan, sindsdien mag vrijwel elke soort gehouden worden. Voorwaarde is wel dat iedere vogel voorzien moet zijn van een vaste voering. Deze zou dan impliceren dat de betreffende vogels in een kooi zijn geboren en toen als zeer kleine nestjongen de ring gekregen zouden hebben. Hiermee wordt volop gefraudeerd en de vraag is dan waar al die oudervogels van al die soorten vandaan komen. Die mochten vroeger immers nooit gehouden worden. Volop handel dus, zelfs op de pluimveemarkt in Barneveld. Pseudo-valkeniers geven tegenwoordig roofvogelshows en verdienen hun brood met het verjagen van vogels die overlast veroorzaken, door hun roofvogels. Een onschuldige vorm van commercieel gebruik maken van vo-

gels is het afbeelden ervan in logo's, advertenties of op reclameborden. Bekende voorbeelden zijn de provincie Flevoland met de autostickers van een kiekendief en een billboard met het baardmannetje. Vogels suggereren vrijheid, ruimte en natuur. Onze nationale trots de KLM hanteert in haar reclamecampagnes de knobbelzwaan. Wanneer echter aan degenen die vogelafbeeldingen of -namen gebruiken voor hun commercie gevraagd wordt om iets voor vogels te sponsoren is men niet thuis. In de wereld van het gedistilleerd zijn vogels ook geliefd. Het whiskymerk 'Famous grouse', de jonge jenever Ooievaar van Van Wees zijn daar voorbeelden van. Er is zelfs een verzamelaar van wijn-etiketten met afbeeldingen van vogels. Postzegels met vogels, stropdassen, sigarenbandjes, wikkels van sigarettenvloetjes, jampotjes, porseleinen borden, dat alles is of was gouden handel. De nieuwste rage in de wereld van de snelle jongens is vanuit Engeland overgewaaid en Vogelbescherming verzorgt in Nederland de verkoop. Beltonen met geluiden van 45 verschillende soorten, waaronder merel, koekoek, koolmees en tiftjaf en vink zitten in het assortiment, en kunnen over niet al te lange tijd 'gedownload' worden. 'Mobile fun is big business', schrijft de NRC. Territoriumhoudende vogels weten niet wat hen overkomt als alarmerende mobieltjes in de vrije natuur hun riedel laten horen.